

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมาทำให้ สังคมไทยโดยรวมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น เกิดการแข่งขันกันเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคมตามมา คือ การหย่อนในศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ เกิดการเอารัดเอาเปรียบกันของคนในสังคม ส่งผลให้วิถีชีวิตและค่านิยมดั้งเดิมที่ฝังรากลึกของคนไทยเริ่มจางหายไปพร้อมกับ การล่มสลายของสถาบันครอบครัว และชุมชน

การพัฒนาประเทศไทยให้เจริญ จำเป็นต้องพัฒนาคนก่อนเป็นอันดับแรก ด้วยการปลูกฝังสร้างเสริมให้มีการศึกษา และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญ หากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ใด ก็ย่อมสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ เป็นที่น่าเชื่อถือและนำมาซึ่งความสำเร็จ ของชีวิตและการทำงานในที่สุด ความรับผิดชอบจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม ซึ่งหากทุกคนในสังคมรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่างๆ อย่างดีแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเจริญขึ้นในสังคม

ความรับผิดชอบมีหลายประการ เช่น ความรับผิดชอบด้านการทำงาน ด้านการเรียน ครอบครัว เป็นต้น ความรับผิดชอบด้านการเรียน เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชน เพราะเยาวชนมีภาระหน้าที่ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน ต่อไปในอนาคต

กระบวนการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งเน้นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทางการเรียน ซึ่งผู้เรียนต้องเลือกกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม วิธีการเรียนรู้ ได้คิด ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความถนัดแต่ละคน ซึ่งการจัดการศึกษา ในลักษณะดังกล่าวนี้จะประสบความสำเร็จไม่ได้เลยถ้าหากนักศึกษาไม่มีความรับผิดชอบ เพราะนักศึกษาที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่นจะเป็นคนไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง มักคิดอะไรโดยเอาตนเองเป็นศูนย์กลางหรือเป็นที่ตั้ง ไม่ชอบช่วยเหลือ ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น คิดแต่ความต้องการและความสนใจของตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ที่มุ่งการแสวงหาความรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบมีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับนักศึกษา เพราะความรับผิดชอบเปรียบเสมือนรากฐานสำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองดี มีลักษณะที่ช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างราบรื่นและสงบสุข

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้มีแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลของการศึกษานี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้มีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อม กับการรับผิดชอบในการเรียนของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.2.2 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การรับผิดชอบในการเรียนของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4.1 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

1.4.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบความเป็นอิสระ (Chi-square test for independence) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมน (The Spearman rank correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

1.5 สมมติฐานงานวิจัย

1.5.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการเรียนของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.5.2 ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.6 ตัวแปรและนิยาม

1.6.1 ตัวแปรต้น

ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

- เพศ
- ชั้นปี
- ภาควิชา คือ คณิตศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ และ สถิติ
- เกรดเฉลี่ยสะสม
- บุคลิกภาพ

- นิสัยทางการเรียน
- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

- ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
- สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง
- ความคาดหวังของผู้ปกครอง

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในคณะวิทยาศาสตร์ สจล. ได้แก่

- ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน
- สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์
- สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

1.6.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบในการเรียน

1.6.3 นิยามศัพท์

ความรับผิดชอบในการเรียน หมายถึง การที่นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในการเรียนด้วยความละเอียดรอบคอบ มีความเพียรพยายาม เอาใจใส่ต่อการเรียน การเข้าห้องเรียนตรงเวลา การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด และพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักศึกษาที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เผชิญ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins' Activity Survey) โดยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบเอ ได้แก่ ลักษณะของนักศึกษาที่รักความก้าวหน้า ชอบฝ่าฟันอุปสรรค มีความก้าวหน้า โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จและสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย และบุคลิกภาพแบบบี ได้แก่ ลักษณะของนักศึกษาที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ อดทนและรอคอยได้

นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียน การแบ่งเวลาเรียน การทำการบ้าน การทบทวนและวางแผนในการเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาที่จะประสบผลสำเร็จด้านการเรียน มีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ และพยายามที่จะผลักดันให้ผลการเรียนดีขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังไว้

ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ประจำของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่ดูแลนักศึกษาหน่วยเป็นบาทต่อเดือน

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษาและพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษา ได้แก่ การให้ความรัก ความห่วงใยนักศึกษาอย่างใกล้ชิด การอบรมสั่งสอนอย่างมีเหตุผล ให้ความไว้วางใจและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อนักศึกษามีปัญหา การส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียน

พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การแสดงความรักและความเคารพผู้ปกครอง การช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ผู้ปกครองกำหนดขึ้นด้วยความเต็มใจ การขอคำปรึกษาแนะนำเมื่อมีปัญหา การให้ผู้ปกครองรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของนักศึกษาทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัวและพยายามตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองภูมิใจ

ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความคิดและการกระทำของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษา โดยต้องการให้นักศึกษาตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความรับผิดชอบในด้านการเรียน และความรับผิดชอบในตนเอง มีผลการเรียนที่ดีสามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้และมีความสำเร็จทางด้านการเรียน

สถานที่เรียน ได้แก่ ความสะอาดของอาคารเรียนและบริเวณคณะ สภาพห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ไม่มีเสียงรบกวน เก้าอี้มีจำนวนเพียงพอห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

สื่อและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ความพร้อมของสื่อ และอุปกรณ์การเรียน ความทันสมัย มีคุณภาพในการใช้งานที่ดีและมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติตนของนักศึกษาต่ออาจารย์ และการปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักศึกษา เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การปฏิบัติตนของนักศึกษาต่ออาจารย์ ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำ สั่งสอน ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของอาจารย์ การตั้งใจเรียน และปรึกษาอาจารย์ทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน

การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักศึกษา ได้แก่ การให้การดูแลเอาใจใส่นักศึกษาทั้งในห้องและนอกห้องเรียน เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของนักศึกษา ให้ความอบอุ่นและความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาต่อปัญหาทั้งทางด้านการเรียนและส่วนตัว

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.7.2 ผู้บริหาร คณาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้มีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น